

PARASHAT BALAK

Messiaanse Gemeente Beit-Nitzachon

Parashat Balak

Pnee Ha-Tora - Parels van de Tora

Parashat Shevoea – wekelijkse Schriftlezing

Tora: Bemidbar/Numeri 22:2–25:9

Haftra: Micha 5:6 – 6:8

Brit Ha-Chadasha: 2 Keefa/Petrus 2:1-19, Ha Tiemoti'iem
Beet/2 Timotheüs 3: 1-8

Bemidbar 22:1-4 is de hoofdgedachte!

BALAK (vernietiger, verspillen, verwoestend): “בַּלַּק, Balak nu, de zoon van Sippor (vogel), zag alles wat Israëel met de Amoriëten had gedaan. Toen werd Moav (van vader) zeer bang voor het volk, omdat het talrijk was, en Moav werd bevreesd vanwege de Israëlieten. Toen zeide Moav tot de oudsten van Midjan (strijd, twist): Nu zal die menigte onze gehele streek afscheren, zoals een rund het groen des velds afscheert. In die tijd nu was Balak, de zoon van Sippor, koning over Moav.” - Vertaalt uit de Orthodox Jewish Bible (OJB)

De sod in het verhaal?

Balak is de 40e parsja van de Tora, de zevende van het vierde Tora-boek, Bamidbar. Parsja Balak bestaat uit 2 parsjiot, afdelingen waarvan 1 open en 1 gesloten zijn, telt 104 pesoekiem, verzen, 1455 woorden, 5357 letters en is hiermee de 34 na langste parsja.

Korte samenvatting

Balak, de koning van Moab (van vader) vreest Am Jisraeël (volk van Israël) en zendt afgezanten naar de waarzegger Bile'am (ontvolken) met het verzoek met hen mee te gaan om het Joodse volk te vervloeken. Bile'am raadpleegt G'd die eerst nee en dan ja zegt op voorwaarde dat hij alleen zegt wat G'd hem ingeeft. Bile'am berijdt zijn ezelin, die zich echter ongehoorzaam betoont omdat zij wel en Bile'am niet de Engel ziet die de weg verspert. Tenslotte slaat Bile'am de ezelin drie keer, waarna de ezelin in mensentaal vraagt waarom hij zijn trouwe rijdier slaat. Daarop opent HaSjem Bile'ams ogen en hij ziet ook de Engel staan met getrokken zwaard. Bile'am krijgt nogmaals de opdracht alleen datgene te zeggen wat HaSjem hem ingeeft.

Koning Balak treft voorbereidingen om offers te brengen zoals Bile'am hem opdraagt maar tot drie keer toe kan Bile'am alleen maar een zegen over het Joodse volk uitspreken, tot woede van koning Balak, die hem tenslotte wegzendt. Echter, nog voordat hij vertrekt profeteert hij over de slechte toekomst van Moab. Het volk begint ontucht te bedrijven met Moabietische meisjes en werpt zich neer voor hun afgoden. Uit woede beveelt G'd alle schuldigen op te hangen. Op een gegeven moment brengt Zimri, stamvorst van Sjimon, in het openbaar een Midjanietische vrouw naar zijn tent. Pienechas, een kleinzoon van Aharon doorsteekt beiden, waarna de plaag ophoudt, die 24.000 mensen het leven heeft gekost.

Bile'am was een geldwisselaar

Het verhaal van Bile'am, de niet-joodse profeet, die ingehuurd werd om de Israëlieten (Numeri 22-24) te vervloeken. Balak de koning van Moav was bang voor de aanstormende Joden. Hij riep de profeet Bile'am te hulp om het Joodse volk te vervloeken. Hij nodigde Bile'am uit met de volgende woorden: "Ik weet, dat degene, die jij zegent, gezegend is maar degene die jij vloekt, vervloekt is" (Numeri 22:6).

Balak wist dat Bile'am alleen maar kon vervloeken en niemand kon zegenen. Anders had Balak Bile'am wel verzocht om hemzelf ook te zegenen. Balak wilde Bile'am niet beledigen. Daarom zei hij tegen hem dat hij ook zijn zegenende kracht kende. Bile'am was erg beperkt. Hij kon alleen het slechte in zijn medemens zien en kon daarom alleen maar vervloeken.

"Hij dan zond boden naar Bile'am, de zoon van Beor, naar **Petor**, dat aan de Rivier ligt, naar het land zijner volksgenoten, om hem te ontbieden met deze woorden: Daar is een volk getrokken uit Egypte; zie, het overdekt de oppervlakte van het land, terwijl het tegenover mij gelegerd is." (Numeri 22:5)

Bile'am van Pethor (**פתור**) was een geld-wisselaar (petor, **פתור**) genoemd, omdat de koningen van de volken zich naar hem toe haastten om raad, op dezelfde manier als de mensen zich naar een geld-wisselaar haastten om van munt te veranderen. [Mid. Tanchoema Balak 4, Num. Numeri Rabba 20:7]

De fout van Bile'am was dat hij zijn hebzucht gehoorzaamde in plaats van Hasjem. Onze Meester corrigeerde degenen die het heilige voor oneerlijke winst gebruikten. We herinneren ons ook zijn woede naar de geldwisselaars in de Tempel. Hij gooide hun tafels omver en dreef hen weg van de binnenplaats. Interessant is dat de Midrasj Rabba naar Bile'am verwijst als een 'geld-wisselaar.'

Dit vers staat in verbinding met vers 17 en 18 Numeri 22.

"want ik zal u rijk belonen; alles wat gij mij zult zeggen, zal ik doen; kom toch, en vervloek mij dit volk. Maar Bile'am antwoordde en zeide tot de dienaren van Balak: Al gaf Balak mij zijn huis vol zilver en goud, ik zou niet in staat zijn het bevel van adonaj, mijn God, te overtreden, door iets kleins of iets groots te doen."

want ik zal u rijk belonen. Ik zal u meer geven dan u ooit in het verleden hebt ontvangen. - [Mid. Tanchoema Balak 6, Num. Rabba 20:10]

Ik kan niet ... overschrijden: hij heeft onwillig toegegeven dat hij onder de controle van anderen was. Hier profiteerde hij dat hij niet kon ontzeggen, dat hij de zegeningen, waarmee de aartsvaders door de mond van de **Sjechiena** "de Goddelijke Aanwezigheid" gezegend zijn. Hij kan het niet ontzeggen. - [Mid. Tanchoema Balak 6, Num. Rabba 20:10]

Voetnoten:

- **Rasjie**, Hebreeuws acroniem van: **Rabbi Sjloomo Jitschaki** (Troyes, 1040 – aldaar, 1105) was een Franse rabbijn uit de Middeleeuwen, die tot op de dag van vandaag wordt beschouwd als een van de belangwekkendste verklaarders van de Tenach en Talmoed.
- De **Talmoed** Hebreeuws: (**תלמוד**) (= mondelinge leer) is na de Tenach. Het belangrijkste boek binnen het jodendom. Het bevat de commentaren van belangrijke rabbijnen en andere schriftgeleerden op de Tenach.
- **Midrasj** (Hebreeuws: **מדרש**; "onderzoek" of "uitleg", meervoud midrasjim).

Bile'am was een man, die alleen oog had voor zijn eigen succes en zijn eigen voordeel

Bile'am had slechts één oog (Numeri 24:3). Symbolisch betekent dit dat hij te kritisch was omdat hij zich slechts op één aspect kon focussen en het totaalbeeld niet zag. Om goed te functioneren in deze gecompliceerde wereld hebben we symbolisch twee ogen nodig. Pas dan kunnen we het hele 'plaatje' overzien en een goed oordeel vellen en ook de positieve kanten van de ander zien.

Het is een veel voorkomende eigenschap, dat we alleen onszelf zien. Hoe vaak verblindt die egocentrische blik niet onze brede visie, waarin we wel een constructieve oplossing vinden waarin alle partijen zich kunnen vinden? In de Spreuken der Vaders staat het al: 'Wie een goed oog, een nederig gemoed en een bescheiden zin heeft, behoort tot de volgelingen van Avraham. Wie een kwaad oog, een trots gemoed en een hebzuchtige zin heeft, behoort tot de volgelingen van Bile'am. Welk verschil is er tussen beide leerlingen? Die van Avraham genieten in deze wereld en erven de toekomstige. De leerlingen van Bile'am hebben echter nooit genoeg...**(Spreuken der Vaders Hoofdstuk 5:17)**.

Wat had Bile'am eigenlijk tegen ons?

Bile'am betekent 'ontvolken' – belie am, zonder volk. Hij was een heidense profeet, filosoof en magier. Bile'am probeerde doorlopend de Joden te overtroefen.

In het tijdperk dat Mosjé geboren werd had Farao drie raadgevers Job, Bile'am en Jitro. Voordat hij begon met de Jodenvervolging vroeg hij hen raad. Bile'am, de heidense profeet, gaf Farao de raad, om de Joodse kinderen in de Nijl te werpen. Uiteindelijk werd hij, later in de woestijn, door de Joden zelf gedood. Zie Numeri 31:8. - **Sefer Ha-Jasher/Boek der oprechten hoofdstuk 67:41**

Ongegronde haat

Bile'am leed aan **sniat chanam** (ongegrunde haat). Hij had offerbereidheid voor G'd. Hij bouwde zeven altaren en bracht meer offers dan de Aartsvaders ooit hadden gedaan. Hij begreep niet dat het in onze religie voornamelijk gaat om de kwaliteit en niet om de kwantiteit. Zijn haat tegen het volk was groot. Hij stond vroeg op omdat hij het Joodse volk graag en snel wilden vervloeken.

Maar Avraham, hun voorvader, was Bile'am voor geweest. Bile'ams ijver ten kwade is door Avrahams eerdere snelheid ten goede onschadelijk gemaakt. Avraham stond heel vroeg op en zadelde snel zijn ezel op weg naar de offerrande van Jitschak (prototype van Masjiach) (Genesis 22:3).

G-d kwam 's nachts naar Bile'am (Numeri 22:20)

De **Sjechina** "goddelijke geest" bezocht hem alleen 's nachts, net als bij alle profeten van de volkeren. Ook Laban heeft in een nachtdroom zijn profetie ontvangen, zoals het zegt in (Genesis 31:24). "G-d zei tegen Laban de Aramiet 's nachts in een droom "). Zoals een man undercover zijn bijvrouw bezoekt. – **Rasjie**

Voetnoten:

- **Pirké Avot (Spreuken der Vaders)** (Hebreeuws: פירקי אבות) is een Misjnatraktaat dat deel uitmaakt van de sectie Neziqien. Avot wordt vertaald met "vaders/vaderen".
- **Het boek Sefer Ha-Jasher** "boek der oprechten" is een oud Hebreeuws geschrift, waar de Tenach tweemaal naar verwijst: Jozua 10:13 en 2 Samuel 1:18.

Bile'am dacht dat hij het Joodse volk kon vervloeken. In het spreken onderscheidt de mens zich van het dier.

Bile'am meende dat hij zijn spraakvermogen mocht misbruiken, om anderen ten gronde te richten. Juist ons spreken moet gericht zijn op het hogere. Praten is onze lifestyle. Door te praten moeten we laten zien waar wij voor staan en leven. Wij moeten beseffen dat met name ons spraakvermogen onze essentie is en alleen bedoeld is om de glorie van het goede en het heilige in de wereld te verheffen. Maar Bile'am koesterde dit hoge ideaal niet.

Maar Bile'am ging toch: "Maar de toorn Gods ontbrandde, toen hij ging, en de **malach van adonaj** stelde zich op de weg als zijn tegenstander; (Bile'am) reed op zijn ezelin en had twee van zijn dienaren bij zich. (Numeri 22:22)

Hier wordt melding gemaakt door **Targoem** (vertaling) Jonathan (Hebreeuws: תרגום יונתן בן עוזיאל) van de Tora uit het land Israël. De taal van de Targoem Jonathan is oorspronkelijk geschreven in het Aramees. Dit boek werd in de tijd van Yeshua werd veel gelezen als een vers-voor-verse vertaling, ofwel met de Hebreeuwse/Aramese verzen van de haftara in de synagoge.

Wie zijn de twee dienaren die met Bile'am meewaren?

Targoem Jonathan interpreteert Numeri 22:22 als volgt. Nu reed hij op zijn ezel, en zijn twee dienaren waren bij hem; Targoem Jonathan zegt: de twee dienaren waren Jannes en Jambres, de tovenaars van Egypte. Zie deze waren alleen bij hem de vorsten van Midian en een verslag van andere waren afgescheiden van hem.

Hier wordt ook gesproken in de Brit ha Chadasha

Rav Sja'oel heeft tijdens zijn leven deze informatie tot zich genomen en vermeld dit in de brief aan Timotheus: "Zoals Jannes en Jambres, de tegenstanders van Mosjé, staan ook dezen de waarheid tegen; het zijn mensen, wier denken bedorven is, en wier geloof de toets niet kan doorstaan." - **2 Timotheüs 3: 8**

Tot wie spreekt Rav Sja'oel persoonlijk?

Hij waarschuwd de gemeenschap van Masjiach voor dit soort mensen. Zij hebben de volgende eigenschappen: Deze twee mensen staan gelijk aan zelfzuchtig zijn, geldgierig, pochers, vermetel, kwaadsprekers, aan hun ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, liefdeloos, trouweloos, lasteraars, onmatig, onhandelbaar, afkerig van het goede, verraderlijk, roekeloos, opgeblazen, met meer liefde voor genot dan voor God, die met een schijn van godsvrucht de kracht daarvan verloochend hebben; houd ook dezen op een afstand.

Bile'am moest door schade en schande leren dat spreken een G'ddelijke gave is. Hij zou het alleen mogen gebruiken om het Joodse volk te zegenen. Hoe staat het persoonlijk met jou?

Voetnoot:

- **Rav Sja'oel** Hebreeuws: שאול התרסי, Sja'oel HaTarsi, "Saul of Paulus van Tarsus") (Tarsus, ca. 3 - Rome, 64 of 67) was een joodse rabbijn en een zoon van een Farizeeër. Hij had zijn opleiding genoten bij de jesjiva van Gamaliël. Hij is een van de vroege leiders van de Joods Messiaanse beweging en speelt een centrale rol in de vroege ontwikkeling en verspreiding van de **besora ha tova** (de goede boodschap) in de landen rond de Middellandse Zee, in het bijzonder in wat nu Turkije en Griekenland is.

De Engel hield de ezelin tegen.

Het is belangrijk dat hier weer een dier verschijnt - het eerste sprekende dier sinds de slang! Volgens Rashi, zag de ezel eigenlijk de engel; volgens Nachmanides, voelde hij alleen zijn aanwezigheid. In beide gevallen, nam de ezel waar wat Bile'am, de mens, niet kon.

De Engel hield de ezelin tegen. Maar Bile'am zag hem niet. Bile'am slaat zijn ezelin tot drie keer toe. De ezelin verwijt hem dat.

“Nu opende **Adonaj** de mond der ezelin, en zij zeide tot Bile'am: Wat heb ik u gedaan, dat jij mij nu driemaal geslagen hebt?” (Numeri 22:28)

Waarom zei de ezel tegen Bile'am waarom sla jij mij 3 keer? De drie keer dat Bile'am zijn ezelin slaat, staat in de Tora beschreven als 'sjalosj regaliem', drie keer. Deze drie keer: heeft hem geïnspireerd. Je probeert een volk te ontwortelen, die de drie 'sjalosj regaliem' (שָׁלוֹשׁ רְגָלִים) hanteren. Dit is een hint naar de drie pelgrimstochten die elke Joodse burger ieder jaar weer naar de Jeruzalemse Tempel maakte. [Tanchoema Balak 9, Num. Rabba 20:14]

Waar staat de geest van Bile'am voor?

De geest van Bile'am vertegenwoordigde in het verhaal de geest van Edom die dagelijks in gevecht is met God en in strijd is om het erfdeel van Israël te vernietigen. Wie is de **malach** (boodschapper, engel) van Adonaj? Het is Masjiach die dagelijks strijd voor Israël en Bile'am tegenhoudt.

Waar staat de ezel voor? In het jodendom staat de ezel bekend als o.a. voor satan en voor iemand die volledig met zichzelf ingenomen is. Het is niets voor niks dat Yeshua Jeruzalem binnenrijd op een ezel. Naar de mond van de profeten Zie bijbelboek Zacharia 9:9. Volgens joodse commentaren gaat deze profetie over Melech ha-Masjiach die zijn intrede in de stad Jeroeshalajim doet.

Keefa schreef het volgende over Bile'am: “Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en volgen de weg van Bile'am, de zoon van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad. Maar hij heeft de bestraffing voor zijn overtreding gekregen, want het stomme lastdier, dat met een mensenstem sprak, heeft de dwaasheid van de profeet verhinderd.” - **2 Keefa/Petrus 2:15,16**

Sjimon Keefa vergekijskt Bile'am met hen die van "het loon van de ongerechtigheid hielden." (2 Petr 2:15) Voor de gemeenschap is Bile'am het voorbeeld van een man die religieuze autoriteit misbruikt voor zijn eigen voordeel. Met betrekking tot zo iemand zegt Juda (de broer van de Meester): "voor loon hebben ze zich hals over kop in de dwaling van Bile'am gestort." (Jehoeda/Judas 1:11)

Het is bijzonder dat de ontmoeting en confrontatie plaats vind met de **malach** (boodschapper, engel) van Adonaj plaats vindt in het land **Moav** (nu het huidige Jordanië).

Waarom is dit z'n belangrijk detail? Het is Masjiach die dagelijks in strijd is met de geest van Bile'am. Bile'am staat o.a. voor de geest van de ant-christ. De geest van Bile'am vecht anno vandaag nog steeds met de geest van Masjiach. Het probeert de zegen en positie van Israël af te pakken en persoonlijk de Masjiach tegen te houden, om Hem niet terug te laten keren naar het land Israël. Het zijn wij in onze generatie, die een verschil maken in dit verhaal! Wij moeten in onze generatie weer **Jesroen** (volledig 1 zijn Masjiach) laten worden, om Masjiach thuis te kunnen laten komen.

Ma tovoe ohalecha Ja'akov, misj'ken notecha Jisra'eel.

“Hoe goed zijn uw tenten, Jakob, je woonplaatsen, O Israë!” [Numeri 24:5].

Het **Ma Tovoë** (Hebreeuws voor "Hoe goed") komt uit deze parashat en wordt wekelijks in de synagoge geproclameerd. Het is een gebed dat in alle synagoge's wordt geuit. Met deze uiting wordt er eerbied en ontzag in alle synagogen en alle andere plaatsen waar God aanbidden wordt geuit.

Ja'akov kreeg wederom de zegen en genezing tegen een hoge prijs.

“Ik zie hem, maar niet nu; ik schouw hem, maar niet van nabij; een ster gaat op uit Ja'akov, een scepter rijst op uit Israël, en verbrijzelt Moavs slapen, en verplettert alle zonen van Set. Dan zal Edom een veroverd gebied wezen, en Seir zal een veroverd gebied wezen – zijn vijanden. Maar Israël zal kracht oefenen, en hij zal heersen uit Ja'akov, en de vluchtelingen uit de stad verdelgen.” (Numeri 24:17-19)

Een heerser zal uit Jakob komen: er zal een andere heerser zijn van Jakob.

En vernietig het overblijfsel van de stad: van de meest prominente [stad] van Edom, dat wil zeggen Rome. Hij zegt dit met betrekking tot de Koning Messias, van wie het zegt, "en mag hij van zee tot zee regeren" (Ps. 72: 8), "en het huis van Esau zal geen overlevenden hebben" (Obad 1:18). - [Mid. Aggadah]

Toen hij Amalek zag, hief hij zijn spreuk aan en zeide: Eerste der volken is Amalek, maar zijn einde zal ondergang zijn. (Numeri 24:20)

Amalek was de eerste van de naties: Hij kwam voor allen van hen om oorlog te maken met Israël, en zo vertolkt de Targoom zich. En zijn lot zal door hun hand worden vergaan, zoals het zegt: "Jullie zullen de herinnering van Amalek uitwissen" (Deuteronomium 25:19).

Waarschuwing voor de andere volken

Don **Jitschak Abarbanel** (1437-1508) meent dat de zegeningen van Bile'am bedoeld waren als waarschuwing voor de omliggende volken. Wanneer deze bang zouden zijn, zou het makkelijker zijn om het land te veroveren. Balak, die Bile'am kende als tovenaars, begreep deze bedoeling van Hasjeem in de zegeningen niet. Hij meende dat hij hem te weinig betaald had om te vloeken, zodat Bile'am hen een zegen gaf om een hoger salaris af te dwingen.

Bile'am was de grootste profeet onder de volkeren. Wanneer zelfs hij de overwinning van het Joodse volk zou voorspellen, zouden zij allemaal terugdeinzen voor oorlog. Rachav, de inwonster van Jericho, zei dit ook: "Toen wij dit hoorden, smolt ons hart". Wat hoorden zij daar in Jericho? De profetie en zegeningen van Bile'am! Hasjem wilde niet dat de Kena'anieten oorlog zouden voeren met het volk omdat iedere oorlog de meest vreselijke gevaren met zich meebrengt.

Opdat men niet zou denken dat de Joden Bile'am omgekocht hadden voor meer geld dan Balak, liet G'd de ezelin spreken. Zo werd voor iedereen duidelijk dat Hasjem uit de keel van Bile'am sprak toen hij het Joodse volk zegende en dit een serieuze profetie van overwinning was. Nadat Bile'am zijn taak volbracht had, verdween zijn profetische gave. Hij werd weer een zwarte magiër, een tovenaars. Dit staat ook bij zijn dood in het boek Jehosjoe'a. Zijn profetie was slechts een tijdelijke zaak, opgelegd van Boven door Hasjem.

Uit eerbied voor het volk

Ibn Ezra verklaart dat Hasjem Bile'am het volk niet heeft willen laten vloeken omdat Hij wist dat Israël zou zondigen in Sjittiem met de dochters van **Midjan** (strijd, twist) en afgoderij. Als G'd zou hebben toegelaten dat Bile'am ze gevloekt zou hebben, zou iedereen de slachting onder de 24.000 zondaars hebben toegeschreven aan de vloek van de heidense profeet. Uit respect voor het volk heeft G'd dit voorkomen.

Als een vloek effect heeft, duidt dit op een gebrek in het karakter van de getroffene. Bile'am stelt dit zelf letterlijk: "Kan ik vloeken wat Hasjem Zelf niet gevloekt heeft" (Numeri 23:8). Zou het een volslagen mislukking zijn met de 24.000 zondaars toegeschreven worden aan de vloek van Bile'am dan had men kunnen spreken van een innerlijk gebrek in de 'nesjomme' (ziel) van het volk, iets dat door Hasjem Zelf vervloekt zou zijn.

Maar dat was het niet. De ziel, de essentie van het volk was puur. In Sjittiem werden ze enkel extern verleid door uiterlijke veelvuldige wisseling van seksuele partners, die hun essentie niet aantastte of bezoedelde. Ze werden zwaar gestraft maar die straf was geen correctie van hun wezenlijke falen. Het was een afschrikwekkend voorbeeld maar in feite alleen bedoeld, om hun externe gevoeligheid voor kwaad en verleiding te blokkeren zodat hun ware aard zou kunnen doorbreken.

Geen echte navie (profeet).

Een werkelijke profeet was hij niet. G'd verscheen hem alleen, om **klal Jisraeel** (geheel Israël) te zegenen. Bile'am wordt wel eens vergeleken met de 'kok van de Koning'. Net zoals de minister weet ook de kok exact wat de Koning eet. De ingrediënten van de maaltijd kent de kok zelfs beter. Zo kan men begrijpen, dat Bile'am in sommige opzichten meer toegang had tot 'de geheimen van het paleis van de Koning'. Zijn neiging tot kwaad en onreinheid belette hem echter om uit te groeien tot een ware profeet, zoals Mosjé geworden was.

Voor zijn afscheid profeteert Bile'am over andere volken in de regio. Bile'ams laatste advies was het volk te verleiden tot onzedelijkheid en afgoderij zodat G'd zich tegen de Joden zou keren. Dit plan werkte. 24.000 mensen stierven nadat de Ba'al Pe'or gediend werd. Pinchas verdedigde Hasjems eer en stopte de plaag.

Sjimon Keefa vertelt ons: "[Bile'am] kreeg een berisping voor zijn eigen overtreding, want een stomme ezel, die met een stem van een mens sprak, weerhield de waanzin van de profeet." (2 Peter 2:16) De Engel van Adonaj blokkeerde de ezel van Bile'am drie keer, overeenkomend met Bile'ams drie pogingen om Israël te vervloeken. Elke keer dat hij probeerde, stond Adonaj om zo te zeggen in zijn weg, en veranderde zijn vloek in een zegen.

Toch verwijst Bile'am naar zichzelf als "de man wiens oog geopend is" (Numeri 24:4) en als de man "die de kennis van de Allerhoogste kent, die de visie van de Almachtige ziet.... zijn ogen onbedekt heeft." (Num. 24:15-16) Hij is vol van zichzelf. Hij is het model van geestelijke hoogmoed. Hij ziet zichzelf als rechtvaardige, maar de ezel wordt gebruikt voor zijn zelf-beoordeling.

Davvenen is het wapen

Meestal vecht men oorlogen uit met wapens. Het 'wapen' van het volk is **davvenen** (bidden) en leren (=hun mond). Bile'am probeert het volk met hun eigen wapen aan te vallen. G'd benaderde Bile'am met zijn normale wapen, het zwaard van de Engel. Bile'am werd uiteindelijk door het zwaard omgebracht.

Tot slot.

Bile'am, de man die "duidelijk de visie van de Almachtige ziet, met open ogen," ziet niet zo duidelijk als zijn ezel. Moge Hasjem, onze ogen openen, en mogen we niet de fout van Bile'am begaan - hebzucht en spirituele trots. Een goed oog, een nederig gemoed en een bescheiden zin. Deze drie eigenschappen zijn voldoende om iemand te identificeren als een leerling van Avraham. Als iemand andere eigenschappen heeft, kan hij niet als leerling van Avraham worden gezien, aldus Rabbenoe Jona.

Ook als men niet Joods is, kan men een leerling van Avraham zijn

Op grond van de drie slechte eigenschappen `een kwaad oog, een trots gemoed en een hebzuchtige zin' kan men iemand als Bile'ams leerling herkennen. Iemand die deze eigenschappen heeft, wordt als Bile'ams leerling gezien, ongeacht andere goede eigenschappen. Bile'am was een profeet en een zeer wijs man. Omdat hij echter onder invloed was van deze drie verderfelijke eigenschappen, heeft hij Balak geadviseerd om de Joden aan te zetten tot zonde. Deze eigenschappen zijn de bron van al het slechte.

Wat betekent een goed oog?

Dit toont dat er geen jaloezie is. De eer van een vriend is hem even dierbaar als zijn eigen eer. Volgens een andere verklaring verwijst het naar een persoon die voldoende heeft aan wat hij heeft. Omdat hij helemaal tevreden is, is hij nooit jaloers. Anderen zeggen dat het hier gaat om de vaardigheid dingen nuchter te bekijken, te overdenken en te geloven hoewel men niet alles begrijpt. Over Avraham staat er: "En hij geloofde in G'd" (Bereesjiet 16:6), zelfs toen hij hoorde dat hij ontelbare nakomelingen zou krijgen. Avraham was toen al oud en had nog geen kinderen.

En wat is een nederig gemoed? Bescheidenheid en nederigheid. Avraham zegt in de Tora: "Wat ben ik behalve stof en as" (Bereesjiet 18:27). Bile'ams houding was het tegenovergestelde. Zijn trots was legendarisch.

En wat betekent een bescheiden zin? Dit duidt op de vaardigheid zichzelf bescheiden op te stellen en met iedereen om te gaan. Dit is het tegenovergestelde van trots. Een andere verklaring wil, dat dit verwijst naar de vaardigheid, om de eetlust en andere verlangens onder controle te houden.

Bile'am zocht echter rijkdom en lust. Het was Bile'am die zei: "Als Balak me zijn huis vol zilver en goud zou geven etc." (Num.22:15), en die Balak adviseerde om de Joden aan te zetten tot onzedelijke relaties.

Een goed oog is een eigenschap van iemand die niet wordt gedreven door jaloezie en geen interesse heeft in de zaken van een ander. Dit wordt geïmpliceerd in Avrahams opmerking: "En ik zal niks nemen van wat van jou is" (Bereesjiet 14:23).

*שבת שלום - Sjabbat Sjalom,
David Prins*

"Degeen die je zal leren je trots met wortel en tak uit te rukken, die zal je leraar zijn". – **Dov Baer van Mezeritch**